

# WYMAGANIA EDUKACYJNE

## HISTORIA I SPOŁECZEŃSTWO

### Wymagania edukacyjne dla uczniów klas VI na poszczególne oceny z przedmiotu: Historia i społeczeństwo

#### Okres I

Aby uzyskać ocenę wyższą należy wykazać się wiedzą na ocenę niższą.

Uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania oceny klasyfikacyjnej dopuszczającej otrzymuje **ocenę niedostateczną**.

#### **Walka o odzyskanie niepodległości**

##### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

posługuje się następującymi pojęciami: powstanie, emigracja, Legiony Polskie, zna datę powstania Legionów Polskich i powstań narodowych i potrafi je zaznaczyć na osi czasu, wie kim byli Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki.

#### **Pod zaborami**

##### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

wymienia różne formy walki Polaków o przetrwanie narodowe w XIX wieku, zna podstawowe pojęcia :germanizacja, rusyfikacja ,autonomia, wie na czym polegała rewolucja przemysłowa w Europie.

#### **Odrodzenie państwa polskiego**

##### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

zna datę I Wojny Światowej i potrafi ją zamienić na wiek, zaznaczyć na osi czasu, wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada jest świętem narodowym,

wskazuje na mapie państwo polskie po I Wojnie Światowej,  
w prosty sposób charakteryzuje II Rzeczpospolitą,  
zaznacza obszar II RP na mapie,  
wymienia przynajmniej trzech sąsiadów Polski w latach 1918 – 1939.

### **Świat między wojnami**

#### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

w prosty sposób charakteryzuje Niemcy hitlerowskie i ZSRR,  
zna pojęcie –dwudziestolecie międzywojenne,  
wie kim byli: Adolf Hitler, Józef Stalin.

#### **Dostateczny**

##### **Uczeń:**

##### **Walka o odzyskanie niepodległości**

zna daty powstania listopadowego i styczniowego,  
rozumie dlaczego Polacy walczyli u boku Francji,  
wie czym była Wielka Emigracja,  
zna przyczyny wybuchu powstania styczniowego,  
potrafi wskazać na mapie Księstwo Warszawskie,  
wskazuje na mapie państwa do których udali się Polacy po powstaniu listopadowym.

#### **Pod zaborami**

#### **Dostateczny**

##### **Uczeń:**

omawia sposoby germanizacji i rusyfikacji Polaków,  
posługuje się następującymi pojęciami: kapitalizm, rewolucja przemysłowa, rugi pruskie,  
wyjaśnia na czym polegał strajk dzieci we Wrześni,  
wymienia zabory przodujące w rozwoju rolnictwa lub przemysłu,  
wskazuje najważniejsze wynalazki i odkrycia z przełomu XIX i XX stulecia.

#### **Odrodzenie państwa polskiego**

#### **Dostateczny**

##### **Uczeń:**

zna przyczyny wybuchu I wojny Światowej,  
wymienia nowe rodzaje broni,  
zna postaci walczące o niepodległą Polskę,  
zna społeczne i gospodarcze skutki I wojny światowej,  
wie kiedy była Rewolucja w Rosji,

omawia postanowienia traktatu wersalskiego,  
wie co osiągnęli Polacy w wyniku III powstania śląskiego,  
wie jak wyglądało państwo polskie po 1918 roku,  
zna najważniejsze osiągnięcia II RP.

### **Świat między wojnami**

#### **Dostateczny**

##### **Uczeń:**

charakteryzuje politykę hitlerowską ,  
potrafi scharakteryzować kulturę okresu międzywojennego,  
wie jak doszło do powstania ZSRR,  
potrafi scharakteryzować rządy Józefa Stalina,  
wie jaka była sytuacja Niemiec po I wojny światowej,  
potrafi pokazać na mapie ziemie zajęte przez III Rzeszę oraz granicę paktu  
Ribbentrop-Mołotow,  
zna pojęcia: nazizm, rasizm, obozy koncentracyjne, łagry.

### **Walka o odzyskanie niepodległości**

#### **Dobry**

##### **Uczeń:**

zna cele które stawiali sobie twórcy Legionów Polskich,  
opisuje okoliczności powstania Mazurka Dąbrowskiego,  
wymienia dyktatorów powstań narodowych,  
wymienia represje skierowane przeciw Polakom po powstaniu listopadowym,  
wymienia twórców kultury polskiej na emigracji,  
wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania  
styczniowego.

### **Pod zaborami**

#### **Dobry**

##### **Uczeń:**

wymienia przejawy germanizacji i rusyfikacji w dziedzinie kultury, gospodarki i  
struktur społecznych,  
podaje formy oporu Polaków wobec zaborcy,  
wie kim byli: Michał Drzymała, Hipolit Cegielski,  
wskazuje na mapie Galicję i zabór Austro - Węgry,  
opisuje znaczenie osiągnięć technicznych w XIX i XX wieku,  
przedstawia sytuację gospodarczą w 3 zaborach.

### **Odrodzenie państwa polskiego**

#### **Dobry**

##### **Uczeń:**

charakteryzuje działania zbrojne w czasie I wojny światowej,  
zna skutki I wojny światowej,  
wie w jaki sposób doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę,  
przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej,  
opisuje w jaki sposób kształtowały się granice państwa polskiego.

## **Świat między wojnami**

**Dobry**

**Uczeń:**

lokalizuje czasowo – przestrzennie wydarzenia historyczne: odzyskanie niepodległości, II RP, dojście do władzy A. Hitlera,  
przedstawia działania dyktatorów,  
zna cechy faszyzmu, zagrożenia bezpieczeństwa dla Polski.

## **Walka o odzyskanie niepodległości**

**Bardzo dobry**

**Uczeń:**

tłumaczy, z jakich ziem składało Księstwo Warszawskie,  
wyjaśnia znaczenie terminów: *detronizacja*, *represje*, *konfiskata*,  
podaje przyczyny i skutki powstania listopadowego,  
wymienia obszary wchodzące w skład Królestwa Polskiego,  
wymienia najważniejsze osiągnięcia wybitnych Polaków działających na emigracji w XIX w.  
wymienia cele walk powstańców.

## **Pod zaborami**

**Bardzo dobry**

**uczeń:**

na podstawie tekstu źródłowego omawia sytuację polskich dzieci w zaborze pruskim,  
porównuje sytuację ludności polskiej w zaborze rosyjskim, austriackim i pruskim,  
wymienia przyczyny i skutki rewolucji przemysłowej,  
porównuje warunki życia robotników z sytuacją fabrykantów,  
wie, kim był Hipolit Cegielski i jaką rolę odegrał w historii,  
wymienia najważniejsze dokonania Ignacego Łukasiewicza i Tomasza Edisona.

## **Odrodzenie państwa polskiego**

**bardzo dobry**

**uczeń:**

wskazuje na mapie obszary, na których toczyła się I wojna światowa,

wymienia przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.,  
tłumaczy, jakie zmiany zaszły w Rosji w wyniku rewolucji,  
omawia trudności, z jakimi zmagало się odrodzone państwo polskie,  
tłumaczy, jaki był wpływ zniszczeń dokonanych w wyniku I wojny światowej  
na proces odbudowy Polski,  
wyjaśnia, kim był Gabriel Narutowicz,  
przedstawia okoliczności, w jakich doszło do zamachu majowego,  
charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej na podstawie tekstu  
źródłowego.

## **Świat między wojnami**

### **Bardzo dobry**

#### **Uczeń:**

opowiada, jak rozwój nauki i techniki w powojennym świecie wpłynął na  
codzienne życie ludzi,  
przedstawia okoliczności powstania Związku Radzieckiego,  
na podstawie tekstu źródłowego opowiada o warunkach życia w łagrach,  
porównuje sposób sprawowania władzy w państwie totalitarnym z rządami w  
kraju demokratycznym,  
wyjaśnia, jakie zagrożenia dla współczesnego świata niesie rasizm i dlaczego  
należy z nim walczyć,  
porównuje sposób sprawowania władzy przez Hitlera w III Rzeszy z rządami  
Stalina w Związku Radzieckim.

### **Celujący**

wie w jaki sposób polscy twórcy przyczynili się do rozwoju rodzimej kultury,  
wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe na ziemiach  
polskich pod koniec XIX wieku,  
przedstawia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie i jej męża,  
odpowiada na pytanie czym różni się Europa sprzed stu lat od współczesnej,  
omawia zasługi Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego dla Polski,  
opisuje warunki życia wybranej grupy społecznej mieszkającej w II RP,  
wie dlaczego podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow nazywane jest IV  
rozbiorem.

## **II OKRES**

### **II Wojna Światowa**

#### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

zna datę wybuchu i zakończenia II wojny światowej i potrafi ją zaznaczyć na osi czasu, zamienić na wiek,  
wymienia przyczyny wybuchu II wojny,  
zna datę Powstania Warszawskiego,  
wyjaśnia znaczenie pojęć: okupacja, getto, Holokaust,  
omawia, jaka była polityka okupantów wobec narodu polskiego.

### **Polska Rzeczpospolita Ludowa**

#### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

posługuje się następującymi pojęciami: PRL, zimna wojna, stan wojenny, Solidarność, PZPR.  
wskazuje na mapie państwo polskie po II wojnie światowej,  
lokalizuje czasowo – przestrzennie wydarzenia historyczne: wybuch II wojny światowej, powstanie „Solidarności”.  
zna formy protestów Polaków wobec komunistycznej dyktatury.

### **Współczesna Polska**

#### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

zna datę wstąpienia Polski do Unii Europejskiej,  
rozumie pojęcia: samorząd, ONZ, UE,  
umie wskazać na mapie kraje sąsiadujące z Polską.

### **Problemy ludzkości**

#### **Dopuszczający**

##### **Uczeń:**

potrafi wskazać przynajmniej 3 wynalazki XX stulecia i na początku XXI wieku,  
zna pojęcia : globalna wioska, bogata Północ, biedne Południe, terroryzm, konflikt międzynarodowy.

### **II wojna światowa**

#### **Dostateczny**

**Uczeń:**

wskazuje przyczyny wybuchu II wojny światowej,  
opisuje formy walki Polaków,  
pokazuje na mapie państwa, które napadły na Polskę w 1939 rok,  
wymienia miejsca, w których Polacy stawili największy opór w 1939 roku,  
wymienia państwa zaatakowane przez Niemcy i ich sojuszników,  
opisuje rządy Niemców w powojennej Polsce,  
opowiada w jaki sposób dzieci oraz ludność cywilna brały udział w powstaniu warszawskim,  
opisuje położenie ludności żydowskiej w okupowanej Polsce na podstawie tekstu źródłowego.

**Polska Rzeczpospolita Ludowa****Dostateczny****Uczeń:**

potrafi wskazać przebieg rywalizacji między ZSRR a USA po wojnie,  
kojarzy daty z wydarzeniami w komunistycznej Polsce,  
potrafi wskazać na mapie terytoria przyłączone do Polski po 1945 roku,  
wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w Polsce,  
wymienia skutki przejęcia władzy w Polsce przez komunistów,  
wie kim byli: Lech Wałęsa, Jerzy Popiełuszko, Wojciech Jaruzelski, Kardynał Stefan Wyszyński,  
wymienia cechy charakterystyczne PRL-u.

**Współczesna Polska****Dostateczny****Uczeń:**

wie jak doszło do upadku komunizmu w Polsce,  
zna prawa i obowiązki obywateli,  
wymienia i pokazuje na mapie państwa europejskie, które powstały bądź odrodziły się po upadku komunizmu w Polsce,  
wymienia organy władzy w Polsce,  
podaje przykłady grup społecznych,  
omawia drogę Polski do członkostwa w UE,

**Problemy ludzkości****Dostateczny****Uczeń:**

rozumie potrzebę ochrony środowiska,

rozumie konieczność dbania o przestrzeganie praw obywatelskich przez organizacje międzynarodowe,  
wyjaśnia w jaki sposób rozwój techniki wpływa na poprawę poziomu życia na świecie.

## **II wojna światowa**

### **Dobry**

#### **Uczeń:**

pamięta najważniejsze wydarzenia II wojny światowej,  
potrafi omówić formy terroru stosowane wobec Polaków i Żydów,  
zna przyczyny wybuchu powstania warszawskiego,  
wie gdzie poza granicami naszego kraju walczyli polscy żołnierze w czasie II wojny światowej( potrafi pokazać na mapie),  
wie jak doszło do kapitulacji Japonii,  
ocenia postawy Polaków wobec Żydów w czasie wojny,  
opisuje życie codzienne mieszkańców okupowanej Polski na podstawie teksty źródłowego.

## **Polska Rzeczpospolita Ludowa**

### **Dobry**

#### **Uczeń:**

wie na czym polegał wyścig zbrojeń,  
potrafi wskazać przyczyny dlaczego w Polsce dochodziło do wystąpień społecznych,  
opisuje rolę Kościoła katolickiego w czasach PRL-u,  
zna plusy i minusy życia w krajach demokracji ludowej,  
potrafi zaznaczyć na mapie obszar Polski przed II wojną światową, granice państwa po II wojnie światowej.

## **Współczesna Polska**

### **Dobry**

#### **Uczeń:**

zna znaczenie obrad okrągłego stołu,  
wie jaką rolę odegrał Tadeusz Mazowiecki w okresie przemian w 1989 roku,  
zna najważniejsze organy władzy państwowej w Polsce: prezydenta RP, premiera i Radę Ministrów, Sejm i Senat, sądy ,  
-zadania poszczególnych organów władzy państwowej oraz władz samorządowych,  
podaje przykłady argumentów, które wysuwali zwolennicy i przeciwnicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej,



określa, czym zajmuje się Organizacja Narodów Zjednoczonych,  
przedstawia rolę, jaką w procesie integracji europejskiej odegrał Robert Schuman,  
przedstawia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do UE,  
wie jakie są zadania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

## **Problemy ludzkości**

### **Dobry**

#### **Uczeń:**

podaje znaczenie terminów: *podbój kosmosu, lądowanie człowieka na Księżycu, wahadłowiec, sztuczny satelita, nawigacja GPS*,  
zna przykłady problemów, z którymi borykają się dzieci mieszkające w państwach biednego Południa,  
wie jaki jest wpływ człowieka na środowisko naturalne,  
wie w jaki sposób wykorzystuje się nowoczesne technologie w szkołach,  
wymienia pozytywne i negatywne skutki postępu technicznego we współczesnym świecie,  
na podstawie zebranych informacji omawia wybrany współczesny konflikt zbrojny.

## **II wojna światowa**

### **Bardzo dobry**

#### **uczeń:**

opisuje najważniejsze bitwy kampanii wrześniowej,  
omawia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w 1939 r.,  
tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej,  
opowiada o najważniejszych działaniach wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w latach 1940–1942r,  
wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny,  
ocenia znaczenie przyłączenia się ZSRR i USA do koalicji antyhitlerowskiej,  
wskazuje na mapie miejsca mordy polskich oficerów w 1940 r.,  
podaje przyczyny i skutki wybuchu powstania w getcie warszawskim.

## **Polska Rzeczpospolita Ludowa**

### **Bardzo dobry**

#### **uczeń:**

tłumaczy, czym był mur berliński,  
omawia przyczyny wojny w Wietnamie,  
opisuje rolę NATO we współczesnym świecie,  
ocenia działania podejmowane przez komunistów w celu zdobycia władzy w Polsce- na podstawie tekstu źródłowego,

wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja w Europie od momentu zakończenia zimnej wojny,

wyjaśnia znaczenie terminu *Żołnierze Wyklęci*,

tłumaczy, dlaczego członkowie podziemia niepodległościowego kontynuowali walkę z komunistami po 1945 r.,

określa, w jakim celu powołano Komitet Obrony Robotników,  
 opowiada o pacyfikacji kopalni „Wujek” .

## **Współczesna Polska**

### **Bardzo dobry**

#### **uczeń:**

opowiada, jakie zmiany zaszły w polskiej szkole na skutek przeobrażeń politycznych po 1989 r.,

ocenia znaczenie wyborów z 4 czerwca 1989 r.,

podaje przykłady działań mających na celu obronę praw człowieka na świecie, wymienia najważniejsze problemy miejscowości lub gminy, w której mieszka, i proponuje sposoby ich rozwiązania,

wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na organizację życia szkoły, na podstawie fragmentu *Ody do radości* podejmuje próbę interpretacji tego poematu,

tłumaczy, jakie możliwości stwarza młodym Polakom członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej.

## **Problemy ludzkości**

### **Bardzo dobry**

#### **Uczeń:**

opisuje przebieg podboju kosmosu trwającego od połowy XX w. i określa, jak wpłynął on na życie ludzi,

wyjaśnia, co wydarzyło się w 1986 r. w Czarnobylu,

tłumaczy, czym jest klonowanie,

wymienia skutki degradacji środowiska naturalnego przez człowieka,

określa, jakie znaczenie ma pomoc udzielana krajom Trzeciego Świata,

wskazuje na mapie rejony, w których dochodzi do konfliktów zbrojnych i wojen,

podaje przyczyny masowych wystąpień w państwach islamskich w latach 2010–2011,

wyjaśnia, do jakich osób lub instytucji mogą się zwrócić ofiary przemocy w sieci.

## **Celujący**

wyjaśnia dlaczego bitwę pod Wizną nazywa się „Polskimi Termopilami”,  
 ocenia postawę polskich cywilów i żołnierzy w pierwszych tygodniach

kampanii wrześniowej,  
potrafi zdobyć informacje o losach swojej miejscowości w czasie II wojny światowej,  
wie jaką rolę odegrała Irena Sendlerowa ,  
odszukuje przykłady propagandy plakatów z czasów PRL,  
porównuje warunki życia w XIX-wiecznym mieście z tymi panującymi współcześnie,  
ocenia, który XIX-wieczny wynalazek miał największy wpływ na życie ludzi,  
gromadzi informacje o losach swoich przodków w 1939 r.,  
tłumaczy, w jaki sposób współcześnie upamiętnia się bohaterstwo polskich żołnierzy walczących w kampanii wrześniowej,  
zna określenie Jarmark Europy,  
podaje konkretne przykłady działań podejmowanych przez władze samorządowe w swojej miejscowości,  
porównuje współczesne strajki z demonstracjami organizowanymi w PRL,  
opisuje wybrany przez siebie konflikt międzynarodowy,  
opowiada o losach swojej miejscowości w latach 1939–1945,  
opisuje wkład polskich jednostek wojskowych w pokonanie Niemiec i ich sojuszników.